

Rīgā, 2022-1-8
datumu skatīt elektroniskā paraksta laika zīmogā

Labklājības ministrija
lm@lm.gov.lv

Priekšlikumi konceptuālajam ziņojumam “Par atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojuma ieviešanu”

Biedrība „Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „ZELDA”” (turpmāk – RC ZELDA) ir iepazinusies ar Konceptuālo ziņojumu “Par atbalsta personas lēmumu pieņemšanā ieviešanu” (dokumenta Nr. 22-TA-1215).

Kopumā biedrība RC ZELDA izsaka atbalstu konceptuālajā ziņojumā ietvertajam risinājumam ieviest APLP pakalpojumu pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā 2023. gadā.

RC ZELDA sniedz sekojošus priekšlikumus:

1. Konceptuālā ziņojuma 3. nodaļā “APLP pakalpojuma mērķis un tvērums” 15. lappusē ir neprecīzi uzskaitītas jomas, kas iekļautas APLP pakalpojuma tvērumā, norādot jomu sākotnējos nosaukumus, kas tika izmantoti izmēģinājumuprojekta laikā. Izmēģinājumuprojekta rezultātā tika secināts, ka divām jomām nepieciešams mainīt nosaukumus¹.

Lūdzam mainīt ziņojumā APLP pakalpojuma tvēruma aprakstā jomu nosaukumus – attiecīgi juridiskās palīdzības jomu nomainot uz tiesību un interešu aizstāvības jomu un ikdienas dzīves prasmju un attīstības jomu nomainot uz ikdienas dzīves jomu.

2. Norādām, ka pakalpojuma groza bāzes aprēķins ir veikts 2020. gada vasarā, līdz ar to būtu ieteicams ņemt vērā augošās izmaksas un paredzēt mehānismu to periodiskai pārskatīšanai nākotnē.
3. Lūdzam precizēt ziņojuma tekstu, ievietojot trūkstošās atsauces vietās, kur teksts ir pilnībā pārkopēts no APLP pakalpojuma izmēģinājumuprojekta gala nodevumiem. Piemēram, 2.3. nodaļā nav norādīts, ka Izraēlas piemēra apraksts ir pilnībā pārkopēts no “Gala ziņojuma “Atbalsta personas pakalpojuma izmēģinājumuprojekta rezultātu izvērtējums”, pieejams – <https://www.lm.gov.lv/lv/media/10781/download>.

RC ZELDA apliecinā gatavību iesaistīties turpmākajās diskusijās par APLP pakalpojuma ieviešanu un nepieciešamajiem normatīvo aktu grozījumiem, lai ieviestu atbalstīto lemtspēju.

---

¹ Gala ziņojums “Atbalsta personas pakalpojuma izmēģinājumuprojekta rezultātu izvērtējums”, 56. un 235. lpp., pieejams šeit: <https://www.lm.gov.lv/lv/media/10781/download>

Atbalsta personas darbā galvenā prioritāte vienmēr ir atbalstāmās personas griba, vēlmes un izvēle, bet ne speciālistu vērtējums. Tāpēc šis pakalpojums atšķiras no jebkura cita sabiedrībā balstīta pakalpojuma, jo atbalsta persona nepieņem lēmumus personas ar GRT vietā, bet gan palīdz personai ar GRT izprast savas rīcības sekas un apstākļus un pašai pieņemt lēmumu. Pierādījumos balstītie rezultāti liecina, ka APLP pakalpojums ir efektīvs, pilnībā iekļaujas sociālo pakalpojumu sistēmā un atbilst ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti (turpmāk – ANO Konvencija) tiesībām 12. panta principiem.

Nenodrošinot ANO Konvencijā paredzēto atbalstu lēmumu pieņemšanā un īstenošanā pilngadīgām personām ar GRT, pastāv nevienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas risks, uz ko 2017. gadā Latvijai jau ir norādījusi ANO Komiteja par personu ar invaliditāti tiesībām., aicinot “atcelt Civillikumā ietvertās tiesību normas par aizvietoto lēmumu pieņemšanu, un atjaunot rīcībspēju pilnā apjomā visām personām ar invaliditāti, izmantojot atbalstītās lēmumu pieņemšanas mehānismu, kas respektē personas autonomiju, gribu un izvēli”.

Atgādinām, ka jau 2018. gadā Valsts kontrole, norādīja, ka: “*pilngadīgām personām ar GRT dzīvei ārpus institūcijas būtu nepieciešams arī atbalsta personas pakalpojums jeb pakalpojums, kas nodrošina atbalstu, lai persona pati var realizēt savu rīcībspēju, plānojot un pieņemot lēmumus par savu dzīvi, veselību vai sociālo aprūpi, finansēm un īpašumiem*”² un aicināja Labklājības ministriju: “izvērtēt iespēju pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošināt arī atbalsta personas pakalpojumu, kas ir nozīmīgs kas ir nozīmīgs atbalsts dzīvei ārpus institūcijas, lai šie cilvēki varētu realizēt savu rīcībspēju”³. Tāpat arī Latvijas Republikas tiesībsargs 2020. gada 13. oktobrī vēstulē⁴ Ministru prezidentam K. Kariņam ir sniedzis priekšlikumu: “Nodrošināt visā valsts teritorijā plašu sabiedrībā balstīto pakalpojumu klāstu, tai skaitā atbalsta personas pakalpojumu, paredzot tam arī valsts budžeta finansējumu”.

Ar cieņu

I. Leimane-Veldmeijere
RC ZELDA direktore

*Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.
Dokumenta datums ir tā elektroniskās parakstīšanas laiks.*

² Valsts kontroles ziņojums, [file:///C:/Users/User/Downloads/DI_zinojums%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/DI_zinojums%20(1).pdf), 7. lpp.

³ Valsts kontroles ziņojums, [file:///C:/Users/User/Downloads/DI_zinojums%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/DI_zinojums%20(1).pdf), 37. lpp

⁴ Latvijas Republikas tiesībsarga vēstule Ministru prezidentam K. Kariņam, https://www.tiesibsargs.lv/uploads/content/di_vsac_2020_2_006_final_1602580420.pdf